

GEPROMOVEERD

Gerard Kocken verdedigde 23 oktober 2020 zijn proefschrift 'Bekijken jullie het maar!' Gerards onderzoek van de afgelopen jaren is een goed voorbeeld van onderzoek vanuit de praktijk. Bram Orobio (hoogleraar Orthopedagogiek ontwikkelings- en opvoedingsproblemen aan de Faculteit der Maatschappij- en Gedragwetenschappen van de Universiteit van Amsterdam) was zijn promotor en Mariët van der Molen (o.a. de nieuwe hoofdredacteur van LVB Onderzoek & Praktijk) zijn copromotor. In één van de volgende nummers van LVB Onderzoek & Praktijk zullen wij uitvoeriger aan dit onderzoek aandacht besteden. Nu alvast een korte samenvatting.

BEKIJKEN JULLIE HET MAAR!

Sociale, cognitieve en contextfactoren in de communicatie tussen jongeren met een licht verstandelijke beperking en hun jeugdzorgwerkers in een orthopedagogisch behandelcentrum

Gerard Kocken¹

"Bekijken jullie het maar!" Dit is de eensluidende reactie die ik hoor van jongeren met gedragsproblemen in een orthopedagogische leefgroep, wanneer zij het gevoel hebben dat zij enkel gedragsinstructies krijgen en hun mening er niet toe doet. Als dit waar is, schuilt hierin mogelijk een gevaar dat zij hun behandelaars de rug toekeren en hun behandeling voor gezien houden. Doel van dit proefschrift is na te gaan welke sociale, cognitieve en contextfactoren een rol spelen in de communicatie tussen jongeren met ernstige gedragsproblemen en een licht verstandelijke beperking die behandeld worden in een orthopedagogisch behandelcentrum en hun jeugdzorgwerkers, en of deze factoren aanknopingspunten bieden voor effectievere behandeling.

Agressie van jongeren met een licht verstandelijke beperking tijdens incidenten in een orthopedagogisch behandelcentrum vermindert als een jeugdzorgwerker hen positief bejegt. Behalve kenmerken van deze jongeren, zoals het eerder en gemakkelijker tonen van hun emoties dan gemiddeld begaafde jongeren, zwakkere executieve functies en problemen in de sociale informatieprocessen, spelen jeugdzorgwerkers dus ook een belangrijke rol bij de kanalisering van agressie van de jongeren op de groep. Om beter aan te sluiten bij kenmerken van deze jongeren door beter te communiceren is de training De Dialoog voor jeugdzorgwerkers ontwikkeld. De training leidt weliswaar tot meer subjectief ervaren competentie bij de jeugdzorgwerkers in de bejegening van de jongeren, maar de huidige resultaten tonen geen

significante vermindering van agressie-incidenten bij de jongeren aan, wellicht door de grote verschillen in beloop tussen individuele cliënten. Jeugdzorgwerkers ervaren stress op de werkvloer door organisatorische/niet-pedagogische factoren. Deze stress speelt mogelijk een rol in negatieve interacties met de jongeren met een licht verstandelijke beperking. Deze bevindingen ondersteunen het belang van een lagere belasting (bijvoorbeeld door meer vaste begeleiders per leefgroep) en minder administratieve taken, zodat jeugdzorgwerkers zich adequaat in dialoog kunnen richten op individuele jongeren. De gevolgtrekking van dit onderzoek is hiermee tevens een signaal naar het management en de behandelverantwoordelijken van het orthopedagogisch behandelcentrum om voortdurend te

---

¹ GZ-Psycholoog bij Level5.

kijken naar oplossingen die het hoofd bieden aan miscommunicatie en stress. Dit is nodig om 'bekijken jullie het maar', te voorkomen en de voorwaarden te creëren om het 'met elkaar te willen bekijken'.

Het volledige proefschrift is via deze link te downloaden: <https://dspace.library.uu.nl/handle/1874/399978>